

**WYMAGANIA EDUKACYJNE Z EDUKACJI DLA BEZPIECZEŃSTWA_NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA PRZEZ UCZNIA
POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH WYNIKAJĄCYCH
Z REALIZOWANEGO PROGRAMU NAUCZANIA**

**Bogusława Breitkopf. Program nauczania Edukacji Dla Bezpieczeństwa - Szkoła Podstawowa
4 - letnie liceum i 5 - letnie technikum
Wydawnictwa Szkłone i Pedagogiczne**

Szczegółowe wymagania edukacyjne dla klasy 1				
Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania oceny dopuszczającej				
Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dopuszczającej	Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dostatecznej	Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dobrej	Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny bardzo dobrej	Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny celującej
PODSTAWY PIERWSZEJ POMOCY				
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje potencjalne źródła zagrożenia w kontakcie z poszkodowanym • ocenia własne możliwości w kontekście zakresu pierwszej pomocy • wymienia nazwy służb ratunkowych i podaje ich numery alarmowe • prawidłowo wzywa pomoc • stosuje uniwersalne środki ochrony osobistej • wymienia przedmioty, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia” • wymienia działania wchodzące w zakres pierwszej pomocy • podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w lasach • wskazuje sposób zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi osoby poszkodowanej 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, kiedy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu • wyjaśnia zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia • prezentuje sposoby zadbania o własne zdrowie • opisuje rolę układów oddechowego, krążenia i nerwowego dla prawidłowego funkcjonowania organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje definicję, wymienia cele i zadania pierwszej pomocy • opisuje przeznaczenie środków znajdujących się na wyposażeniu apteczki pierwszej pomocy • wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych • wymienia objawy utraty 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas • wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do

<p>jakie powinny znaleźć się w apteczce np. domowej, samochodowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje osobę w stanie zagrożenia życia <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy • ocenia przytomność poszkodowanego <ul style="list-style-type: none"> • ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) <ul style="list-style-type: none"> • udrażnia drogi oddechowe tzw. rękoczymem czoło-żuchwa • ocenia przytomność poszkodowanego <ul style="list-style-type: none"> • ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) <ul style="list-style-type: none"> • wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej • wykonuje na fantomie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia następstwa zaburzeń czynności układów stanowiących „triadę przeżycia” • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć • układa osobę nieprzytomną w pozycji bocznej ustalonej <ul style="list-style-type: none"> • zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny • systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej • podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia • przedstawia sytuacje, w których można prowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> • zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć • wyjaśnia zasady postępowania z osobą nieprzytomną • wymienia oznaki zatrzymania krążenia <ul style="list-style-type: none"> • omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia • omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia • omawia zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn • wyjaśnia zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta) <ul style="list-style-type: none"> • opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn • wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu • wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy 	<p>przytomności</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia” • opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej <ul style="list-style-type: none"> • wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości • wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia • opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn • wyjaśnia zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn • przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa • wyjaśnia pojęcie „oparzenie”, wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń • wyjaśnia różnicę między podtopieniem a utonięciem • omawia zatrucia tlenkiem węgla (czadem), lekami lub środkami odurzającymi, wymienia ich objawy • wymienia zagrożenia związane z wystąpieniem wstrząsu 	<p>szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub do zagrożenia życia</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej • opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej • przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w zadławieniu, w zależności od wieku i stanu poszkodowanego • wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu • wyjaśnia cel doraźnego unieruchomienia kończyny (ograniczenie ruchu, zmniejszenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu) • opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa
---	--	--	---	--

<p>samodzielnie i we współpracy z drugą osobą</p> <ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo wzywa pomoc • wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu • prawidłowo wzywa pomoc • wykonuje opatrunek osłaniający ranę w obrębie kończyny • wykonuje opatrunek uciskowy • prawidłowo wzywa pomoc • stosuje zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta) • w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji • wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny • prawidłowo wzywa pomoc • demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny • prawidłowo wzywa pomoc • opisuje sytuacje w jakich dochodzi do tonięcia • wyjaśnia zagrożenia związane z wodą 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje na fantomie tzw. rękocyny ratunkowe w przypadku zadławienia • wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci • wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć • wymienia sytuacje, w których może dojść do urazów kręgosłupa • wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć • wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska 	<p>w oparzeniach</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy osobie podtopionej • opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla lub innymi gazami toksycznymi • wyjaśnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy we wstrząsie • podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje objawy charakterystyczne dla wystąpienia ataku konkretnej choroby 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego • odtwarza etapy pomocy w podtopieniach • podejmuje w sytuacji symulowanej czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody (pozycja bezpieczna, zapobieganie zachłyśnięciu i wychłodzeniu) • przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w zatruciach, w zależności od środka trującego • przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w sytuacji wstrząsu anafilaktycznego • wyjaśnia zasady postępowania w atakach chorób (zawał serca, astma, cukrzyca, epilepsja, udar)
---	--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w akwenach wodnych • prawidłowo wzywa pomoc • w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby podejrzanej o zatrucie <ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo wzywa pomoc • wymienia najważniejsze przyczyny wstrząsu • stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego (ułożenie, ochrona przed wychłodzeniem, wsparcie psychiczne poszkodowanego) • prawidłowo wzywa pomoc • udziela pomocy w sytuacji ataku choroby (zawał serca, astma, udar, cukrzyca, epilepsja) • prawidłowo wzywa pomoc 	<p>domowego i małych dzieci</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć • podaje przykłady zagrożeń w środowisku wodnym • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć • wyjaśnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy w zatruciach • podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach • podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, w lasach • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 			
--	---	--	--	--

PRZYGOTOWANIE DO DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH W SYTUACJACH NADZWYCZAJNYCH ZAGROZEŃ

<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje obiekty opatrzone międzynarodowymi znakami ochrony zabytków • rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne • wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego • rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje drogi ewakuacji w szkole • potrafi zainstalować w telefonie komórkowym dostępny w miejscu swojego zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach • rozpoznaje zagrożenia i ich źródła • opisuje obowiązki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe akcje podejmowane w regionie przez Polski Czerwony Krzyż • wymienia materiały, które można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi • opisuje działania podejmowane przez Państwową Straż Pożarną oraz Państwowe Ratownictwo Medyczne • charakteryzuje zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność • wyznacza strefę bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i określa zakres działania wybranych stowarzyszeń i organizacji, np. Polskiego Czerwonego Krzyża • omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę • charakteryzuje ochotnicze służby i podmioty ratownicze, takie jak: Ochotnicza Straż Pożarna i Pogotowie Ratunkowe • omawia zasady ewakuacji ludności i środków materiałowych • rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny • przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru lub innych klęsk żywiołowych • wymienia materiały, które można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego • wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich eksponowania • charakteryzuje Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe • definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów oraz sygnałów alarmowych • charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, w szkole i w najbliższej okolicy • wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego • wymienia przykłady skutków użycia środków biologicznych, chemicznych i wybuchowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej w świecie • wyjaśnia znaczenie pojęć: „odkażanie”, „dezaktywacja”, „dezynfekcja”, „deratyzacja” • charakteryzuje Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe • uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice • wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznym • wyjaśnia pojęcie terroryzmu (w zakresie zagrożenia terrorystycznego)
---	---	--	--	--

<p>pieszego kierowcy w zakresie zachowania się na drodze w momencie przejazdu karetki pogotowia lub innego pojazdu z włączonymi sygnałami uprzywilejowania</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego) • wyjaśnia znaczenie cyberprzemocy • wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy • rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady postępowania podczas pożaru, w przypadku wypadków komunikacyjnych, w czasie zagrożenia powodzią, w przypadku katastrofy budowlanej, wycieku gazu z instalacji w budynku mieszkalnym, odnalezienia niewypału lub niewybuchu, zagrożenia lawiną, intensywnej śnieżycy • potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer) • omawia procedury postępowania w przypadku wystąpienia cyberprzemocy • opisuje właściwą reakcję w sytuacji wystąpienia cyberprzemocy • omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę • podaje sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami 			
--	--	--	--	--

BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA

<ul style="list-style-type: none"> wymienia i opisuje elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi wymienia i uzasadnia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa uzasadnia rolę świadczeń obywateli na rzecz obronności oraz zadań i kompetencji władz państwowych i samorządowych w tym zakresie omawia zadania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy systemu obronnego państwa wymienia wybrane stowarzyszenia i organizacje, takie jak Liga Obrony Kraju, Związek Strzelecki „Strzelec”, i określa ich zakres działania orientuje się w podstawowych zasadach zarządzania kryzysowego i rozumie jego istotę omawia struktury Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzuje je, przypisuje właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego oraz całego państwa podaje przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem omawia podstawowe uzbrojenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy formacji służb mundurowych (w tym obrony terytorialnej) zapewniających bezpieczeństwo państwa oraz wyjaśnia zadania tych służb wyjaśnia znaczenie pojęć „siatka bezpieczeństwa” i „infrastruktura krytyczna” omawia podstawowe wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi identyfikować wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzować je, przypisywać właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego i całego państwa dokonyuje analizy wybranych zjawisk społecznych (stany nadzwyczajne) z wykorzystaniem właściwej terminologii omawia znaczenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej
---	---	--	---	--

EDUKACJA OBRONNA

<ul style="list-style-type: none"> Rozumie pojęcie - zagrożenia działaniami wojennymi Zna pojęcie - 	<ul style="list-style-type: none"> zna ograniczenia organizmu ludzkiego związane z brakiem snu, wody i pożywienia oraz 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić zjawisko paniki oraz omawia sposoby jej przeciwdziałania; 	<ul style="list-style-type: none"> zna środki podręczne do zwiększenia szans przetrwania i rozumie, jak je wykorzystywać; 	<ul style="list-style-type: none"> zna możliwości pozyskiwania wody i pożywienia występujących w środowisku naturalnym. Potrafi przetrwać w sytuacji
---	---	--	--	--

<p>cyberbezpieczeństw o</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna przepisy dotyczące użycia broni • Zna budowę broni 	<p>wpływem czynników atmosferycznych na możliwości przetrwania;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna zasady identyfikacji podstawowych zagrożeń cyberbezpieczeństwa; • zna zasady składania i rozkładania broni 	<ul style="list-style-type: none"> • zna i rozumie wybrane definicje cyberbezpieczeństwa • potrafi rozkładać i składać broń • potrafi czyścić i konserwować broń 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi określić podział ról w czasie współdziałania układu militarnego z podmiotami układu pozamilitarnego • zna postawy strzeleckie • potrafi składać się do strzału 	<p>kryzysowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi odbierać ze zrozumieniem, tworzyć i przedstawiać złożone wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie cyberbezpieczeństwa państwa • potrafi wykonać strzelanie z wykorzystaniem: broni kulowej, pneumatycznej, replik broni strzeleckiej (ASG), strzelnic wirtualnych albo laserowych.
---	---	---	--	---